

Tusentals dammar hotas av rivning

Dammen vid Badasjöarna riskerar att rivas, precis som tusentals andra dammar runtom i landet. Vattennivån beräknas sjunka med minst en meter. Nu startar boende i området en förening för att få behålla sin regleringsdamm.

16 mars 2018

SparaDela

Curt Nilsson, Per Uppvall, Christian van Dijk, Leif Kvist, Johan Stjernberg och Kenneth Jonsson har bestämt sig för att kämpa för att bevara dammen vid Badasjöarna. Foto: Mari Nälsén

I november kom ett brev till de boende i Rinn och Sönnerrudsheden i Torsby kommun med inbjudan till samrådsmöte. Utrivningen av flottningsdammen som reglerar Badasjöarna skulle diskuteras.

Dammen byggdes redan under 1600-talet för att ge vattenkraft till järnbruket vid Bada Bruk, som ligger nedströms Badaälven vid utloppet i Fryken. Den gjordes senare om till flottningsdamm och användes fram till 1963. Nu riskerar den att rivas – precis som 10 000 liknande dammar runt om i Sverige.

Läs också: [Curt får el endast från sitt minikraftverk – nu måste det rivas](#)

Vattennivån kommer sjunka

För de boende runt sjöarna kom nyheten som en chock och mötet som hölls i slutet av november drog fullt hus.

– De presenterade ett underlag från ett externt företag tänkbara konsekvenser, men vi tycker att det är undermåligt, säger Johan Stjernberg som bor i området.

Badasjöarna är tre till antalet – övre, mellersta och nedre och sträcker sig över ett sex kilometer långt område. Det finns gott om bebyggelse, inräknat sommargäster berörs omkring 300 boende.

Analysen visar att vattennivån sänks med en meter om regleringsdammen monteras ned. Eftersom sjöarna är grunda beräknas 50 procent av vattenytan på den nedersta och mellersta sjön försvinna. Landskapsbilden kommer att bli förändrad och sjöutsikten blir ett minne blott.

– Vi kommer att få bo vid ett stinkande dike, säger Curt Nilsson som bor ett stenkast från platsen där sjöarna möter Badaälven.

Badaälven nedströms dammen har en god tillgång på frykenöring och fiskevårdsföreningen har nyligen restaurerat dess lekplatser med hjälp av en halv miljon från länsstyrelsen i Värmland. Foto: Mari Nälsén

Läs också: [Efter traktorprotesten – Patrick vann kampen mot kraftbolaget](#)

Kommer brunnarna sina?

Christian van Dijks föräldrar flyttade hit från Nederländerna för ett tiotal år sedan just på grund av den fina miljön invid sjön.

– Vi tror också att vi kan få problem med grundvattennivåerna och att brunnarna sinar när inte längre sjön håller emot, säger han.

Även bron som går mellan nedre och mellersta Badasjön kommer att påverkas. Bron vilar inte på betongfundament utan är byggd på sten och jord.

– En sänkning av vattennivån kan göra att den undermineras, berättar Kenneth Jonsson från den lokala vägsamfälligheten.

Läs också: [I fejd med försvaret – då grävde han bort hela vägen](#)

Dauids kamp har börjat

Badaälven har en god tillgång på frykenöring och för ett tiotal år sedan beviljade Länsstyrelsen 500 000 kronor i bidrag för att rensa upp vandringshinder och skapa lekplatser för fisken.

– Om dammen rivs kommer ju sediment att följa med nedströms och slamma igen lekplatserna. I sjöarna häckar dessutom fiskgjusen och det finns även utter. Vad ska hända med dem om vattennivån sjunker?, säger Leif Kvist som företrädare älvens fiskevårdsförening.

För att få behålla sin damm och sin boendemiljö har bygdens folk tagit initiativ till föreningen Badasjöarnas intresseförening. Genom den hoppas de kunna vinna Dauids kamp mot Goliat.

– Vi ska kontakta alla myndigheter vi kan och slåss för det här, säger Curt Nilsson.

Läs också: [Här är bygdegården som gör succé](#)

Bron som går mellan Nedre och Övre Badasjön. Den vilar på grus- och jord och riskerar att undermineras om vattennivån sjunker. Foto: Mari Nälsén

Kritisk kommun

Även Torsby kommun är kritiska till dammutrivningen.

– Vi har väldigt många dammar i Torsby kommun som riskerar utrivning på grund av vattendirektivet. Vi tycker inte att frågan är tillräckligt genomlyst. Om huspriserna sjunker för att landskapsbilden förändras eller om privata brunnar påverkas – vem är det som ska stå för det?, säger Ann-Katrin Järåsen (S) som är kommunalråd.

Fortum: Vi har många krav på oss

Fortum äger ett stort antal dammar i Sverige som inte längre används och som kostar tid och pengar i underhåll. Men det handlar också om Vattendirektivet, eller EU:s ramdirektiv för vatten, som syftar till att skydda och förbättra EU:s alla vatten. Förvaltningen av vatten ska enligt det ske utifrån naturens egna gränser och följa vattnets flöde i så kallade avrinningsområden.

– Vi har krav på oss från regering och miljöorganisationer att se över den vattenkraft vi har eftersom ett nytt lagförslag är på gång, berättar Johan Englund, kommunikationschef för vattenkraften på Fortum.

Ännu har inte lagförslaget gått igenom men en promemoria om den nya vattenlagstiftningen har varit ute på remiss och ett lagförslag ligger i riksdagen. Beslut väntas komma i vår.

Läs också: [Byn som vägrade dö – invånarna vände allt](#)

Miljömål krockar med behov

Johan Englund poängterar att det ännu inte tagits något beslut om att riva dammen vid Badasjöarna. Man har tagit ett inriktningsbeslut där man går ut och informerar om sin avsikt. Nästa steg är en konsekvensanalys över hur utrivningen kommer att påverka boende och andra sakägare.

– Då kan det hända att vi kommit fram till att det finns andra alternativ och stoppar där, annars gör vi en ansökan till Mark- och miljödomstolen som tar det definitiva beslutet.

Johan Englund tror att vi bara sett början på den här problematiken när kraven på energiproducenterna att miljöanpassa går stick i stäv med lokalbefolkningens behov och önskemål.

– Vi måste hitta en balans mellan de olika intressena, säger han.

Ägare drabbas

LRF har engagerat sig i frågan då många av deras medlemmar är ägare till småskalig vattenkraft. De hotas nu av orimliga tillståndprocesser där ansvaret hamnar på enskilda landsbygdsföretagare. Samtidigt får boende i drabbade områden sämre boendemiljö och livskvalitet.

Christer Jansson är verksamhetsutvecklare på LRF Västra Sverige och har ansvar för vattenfrågor. Han tror att det är många fler fördämningar och dammar som framöver kommer att hotas av utrivning.

– Det är tiotusentals dammar det rör sig om, vilket drabbar ägare och boende runt omkring. Det finns goda möjligheter i ramdirektivet att anpassa kraven efter lokala förutsättningar. Problemet i Sverige är att svenska myndigheter inte vill ta vara på den möjligheten. Min bild är att man struntar i lokala viktiga intressen och har bara ett enögt fokus på att ta bort vandringshinder.

Läs också: [Här har snöhögen förvandlats – till ett fjäll!](#)

EU:s ramverk för vatten

EU:s ramdirektiv för vatten (eller vattendirektivet) anger vad EU-länderna minst ska klara vad gäller vattenkvalitet och tillgång på vatten.

Vattendirektivet antogs år 2000 och fördes in i Svensk lagstiftning 2004. Förvaltningen av vatten sker nu utifrån naturens egna gränser för vattnets flöde, de så kallade avrinningsområdena.

Målet är att Sveriges vatten ska uppnå god status till år 2027. Sämre vattenmiljöer ska bli bättre, och vatten som redan är bra ska bevara sin kvalitet. För att målet ska kunna

uppnås behövs ett nära samarbete mellan vattenvårdande myndigheter och vattenanvändare. I så kallade vattenråd finns möjlighet för näringsliv, intresseorganisationer och enskilda att bidra till en bättre vattenmiljö.

Källa: Havs och vattenmyndigheten

Mari Nälsén

red@land.se Mer från skribenten

[Livet på landet](#) **[EU:s vattendirektiv](#)** **[Dammar](#)** **[Miljö](#)**

Innehåll från Dina försäkringar